

Titel: IX.

Citation: "IX.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968.*
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e112054/facsimile.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Virksom. Jeg vil her gjentage, hvad jeg før har sagt, at det ikke forekommer mig uønskeligt, at man tager de kommunale Afgifter med, naar det er Spørgsmaal om Genfus, fordi de kommunale Afgifter varierer efter Kommunernes forskellige Forhold; de beskæftige ofte i Byer af personlige Præstationer, af Naturalier, af Kostbøge og Eligt, som det vil være vanskeligt at evaluere, ligesom det ogsaa færes, at den Omkostning, at der i en Kommune er flere Udgifter til Kommunen end i andre, paa Grund af dens Økonomi og andre Omstændigheder. Ikke kan have nogen Indflydelse paa nogen Beregning, der naar udmæntet efter Reglet, der i lige Forhold gjælder det hele Land. Forudsættelsen der er Tale om, at man skulde grunde en Del af Regeringsindtægten paa en Valgbarhedsbetænkning, saa kan jeg paa ingen Maade dertil være enig. Her det første man jeg bemærker, at hvis Spørgsmaalet bliver om at have visse Forskudsbeholdninger, saa tror jeg dog aldrig, at man burde forlomme dette efter Reglet, som man kalder Genfus, fordi Genfus er jo en vis Skattebetænkning, og det er ikke det, som i alle Henseender er en Forudsætning for Formuenhed eller Velstand, og derfor man indbringer et noget til Genfus for det konfererende Kammer eller den konfererende Beholdning i det ene Kammer, f. Ex. 300 Rbdtr. om Aaret, man indbringer til en Udvalgt, som tilføjer Staten, saa vil det være Reglet, der vil gjælde, at alle uden de flere Økonomiske Indtægter kunne blive valgbare; thi der er ingen Andre, der betaler den sædvanlige Afgift af 300 Rbdtr. end de, der have en Beholdning af i det mindste 30 Tdr. Høretorn eller hvad der kan være dertil. Jeg skal først bemærke, at forsaavidt man vil sammenslutte den Valgbarhedsbetænkning, man her har foreslået med den i Belgien, saa haaber man dog langt tilbage for det, naar man tager 300 Rbdtr., thi der er der 1000 Øyden og derhos Skattebetænkning, og forsaavidt man i Tilsøgheden vil søge en Genfus, saa har man en dobbelt i Belgien, nemlig at Beholdningen ingen Diæter faar, hvorefter det er særlige Repræsentanter ere 200 Øyden maanedlig, og dernæst at de skulle være en direkte Stat, enten af Grundloven eller af Regningsloven 1000 Øyden, hvilket svarer til 7 a 800 Rbdtr. Hvis en Genfus af 300 Rbdtr., færes herfor endog saa lav, men efter vore Forhold vilde det dog gjælde, at der kun vilde være Enkelte, som saaledes blive valgbare og de Udvalgte ville maaske ofte neppe være de, der have den største Døgtighed til at interessere i et saadant Thing; men hvad man burde tage Hensyn til, det var Indtægt eller anden Formuenhed, hvilket imidlertid vilde medføre mange praktiske Vanskeligheder. Det forekommer mig overalt, at da man først i Lovensbetænkning har sagt, at Valgbarheden er et og ikke bunden til de Betænkninger, som Valgretten, idet man nemlig antager, at Valgretten er et og selv, som skal være Betænkning for den Valgret Døgtighed, saa færes jeg, at det er ikke konsekvent at afsige derfor med Hensyn til en vis Del af Repræsentationen. Jeg maa derfor i denne Henseende være imod, at nogen Del af Repræsentationen skal afsige Nøds uden noget Værdilag, hvor ønskelig jeg end vilde finde det, hvis Landets Forhold vare saadanne, at alle kunde mede uden at erholde noget Soudant, men jeg tror, at det efter vore Forhold vilde være at udelukke mange af de Personer, der kunde være dygtige dertil, og jeg tror, at det er Vænge, neppe fordeles Døgtige, som det vilde gjæmre, ingen Diæter at faa. Man maa nemlig hermed ikke tænke sig, at der alene er Spørgsmaal om de 2 Kammerer, som Udvalgte tænke sig, som den mindste Tid, i hvilket Thinget holdes, thi Udvalgte kan have gjort meget Ret i, ikke at vilde fastsætte en længere Tid; men Erfaring vil vistnok vise, at Forsamlingen i Uværdigheden vil være afsluttet i Kammerer, og dette vilde være, ved Siden af de mange andre Døgtigheder, der findes af dem, der bor udenfor Kjøbenhavn, en betydelig Værd, som den, der ikke var meget fremmede, ikke vilde kunne bære. Man har vel sagt, at denne Betænkning havde den Fordel, at der i Betænkningen med Hensyn til at have dette Øer ogsaa vilde være en Interesse af at træde ind i Forsamlingen, der vilde behandle den Valgretsting til, hvorefter den vilde gjæde det eller ikke; men efter de Erfaringer, jeg har gjort, navnlig fra Erhvervene, tror jeg, at Hensyn til at komme ind ikke altid haaler i Forhold til Døgtigheden, idet der var Vænge, der havde her Værd til at komme ind i Forsamlingen, og som gjæmre gjæde Døgtigheder

derfor, selv om de ikke havde Formuenhed dertil, hvilke imidlertid altsidst ikke vare de Vænge, man just maatte ønske. Jeg skal blot endnu gøre den Bemærkning med Hensyn til Afslutning af de Betænkninger, som ere gjorte, at jeg tror, det har beskæftiget sig ved de Indberetninger, der ere gjorte derimod, at de have maaske gjort mindre Værd, end de altsidst vilde have gjort, fordi man altsidst har været at afsige fra Udvalgte, der behandle frie Valg i Forbindelse med Genfusloven; og jeg tror, at den er overmaade rigtig, den Indberetning, som er gjort, at partielle Valg, byggede paa en saa bred Grundvold, som Udvalgte fastholder, ved Siden af andre Valg, at de vilde blive mere træante, end om alle Valg vilde byggede paa denne brede Grundvold, idet de Udvalgte, som ikke havde nogen Del i disse frie Valg vilde udelukkende være i deres egne Interesser, hvilket vilde gjøre dem end mere ibvergerende fra hinanden. Jeg maa derfor vedblive de Betænkninger, jeg har gjort, om flere Betænkninger til Valgret og Valgbar, som derfor tog ikke gode Saadn, at jeg i Ex. vil udelukke nogen, som i Deres sidste Forsamling kunde kaldes Skattebetænkning, som at tage visse Del i Valgret. Hvad de altsidstige Valg angaar, eller de, der skulle bygges paa en saa lav Genfus som den, der er foreslået, saa kan jeg paa ingen Maade hævde derfor; det eneste fulde da være, hvis man gav en større Hæde en mere indskrænket Valgret, saa at flere af dem skulde haale sig sammen for at danne en Valgkammer, noget lignende med hvad der er i Ex. er foreslået i Sverige, men som dog ikke tillader mig, Hørdet jeg, hvis Andre gjore Forslag til denne Retning, vil fordeholde mig at tage under Overvejelser, hvorefter jeg kunde gaae ind derpaa. Jeg skal endnu kan gjøre en Bemærkning, forsaavidt jeg agter at stille et Forslag angaaende en Betænkning udenfor de hidtil omhandlede, som jeg antager her gjæde, og det er med Hensyn til Religionen. Jeg tror nemlig, at alle alene de Christne her optages, men at man ogsaa med Hensyn til det fædelige og fædelbergete Standpunkt, hvorpaa de mestiske Troestoftebædere staae her, ogsaa der give den Valgret; men derimod derom der skulde danne sig andre Samfund, som antog Grundbetænkninger, der være betænkning med Hensyn til Samfundbetænkningen, uden derfor just at være af den Værd, som man altsidst kunde forbyde den, som tror jeg ikke, at man skal tilstaae den Valgret; jeg skal imidlertid nærmere udtale dette, naar vi komme til at behandle § 2, saavel som § 64. Jeg skal endnu kan gjøre den Bemærkning, at derom den Grundbetænkning, at vi skulle se til Nord og Syd, og ikke til Syd, skal have noget at betyde, der vi dog ikke afslutte af Grundloven ethvert Værd af, at vi ere et christent Folk; thi vore nærmeste Naboer ere i denne Henseende gaarde i en ganske modsig Retning end vi her. Jeg har først og fremmest ikke fundet det af den Betænkning, at jeg vilde stille et Amendement i denne Henseende, da jeg under de nærværende Forhold antager det for at være af liten praktisk Virkning, idet jeg dog har villet omstode det, for at Afgang dertil ikke skulde være mig afhaare.

Saad: Nærværende Forslag vilde muligens være det, der altsidst Grundlovsudvalget for Udvalgte hos Røngre kunde have Næst for sig; thi foruden at det indeholder Rigsamfundbetænkningen, som hos Røngre er en særskilt Omstændighed, saa ligger det ogsaa Grundlovsbetænkningen i Valgmaaden, og jeg maa være af modsig Retning med den sidste vore Tale (Kæde), at dette skulde være en særlig Betænkning, hvorefter Indberetninger i Valgretten, som man har sagt Garanti i, saa vilde jeg kan hævde, ikke kunne afsige nogen sand Garanti. Hørdet den Indberetning i Valgretten, som fundes ved Erhvervene, isølge hvilken der udføres 4 Tdr. Høretorn for at være valgretsting, færes jo dog herre Tiden af disse Valg i en Retning, som man nu vilde fatte ogsaa. Det færes altsidst, at selv en saadan Genfus ikke afgiver den nærmeste Betænkning, og det vilde dog vel være uansigt her at fætte den saa den. Det forekommer mig derimod, at naar Valgmaaden er, som den første langvaagte Rigsdagmand (Hæder) har foreslået, saa opnaars paa den ene Side den Fordel for, om jeg saa maa sige, den national-politiske Døgtighed, som de saaledes Stillingssag vilde paa den anden Side opnaars ved Valg i de flere Kæde en ikke liden Garanti, idet det de Somme kunne udtale Indflydelse i de flere Kæde, som udtale Indflydelse i de mindre, men de ere næste